

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАГАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

«ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ПРОТИДІЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ»

Шифр програми ЗК/2023/002

Рік запровадження програми 2023

Програму затверджено:

рішення Вченої ради
Маріупольського державного університету МОН
України (м. Київ)
протокол № 8 від 28.04.2023р.

Програму погоджено:

наказ Національного агентства України з питань
державної служби від 20.07.2023 № 100-23

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Дотримання прав людини та протидія дискримінації
Шифр програми	ЗК/2023/002
Тип програми за змістом	загальна
Форма навчання	дистанційна
Цільова група	державні службовці категорії «Б», «В», посадові особи місцевого самоврядування (першої-сьомої категорії)
Передумови навчання за програмою	-
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання за програмою	-
Обсяг програми	1 кредит ЄКТС
Тривалість програми та організація навчання	тривалість програми становить 1 тиждень. Навчання відбувається п'ять днів з урахуванням запланованих годин для дистанційних занять з доступом до всіх матеріалів курсу
Мова(и) викладання	Державна
Напрямо(и) підвищення кваліфікації, який (які) охоплює програма	дотримання прав людини та протидія дискримінації
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму	професійні знання про права, свободи та обов'язки людини і громадянина, засади запобігання та протидії дискримінації; професійні знання у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; професійні знання основ соціальної та правової захищеності осіб з інвалідністю; прийняття ефективних рішень; комунікація та взаємодія.
Укладачі програми	Чечель Анна Олександрівна, професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування МДУ a.chechel@mdu.in.ua Філіпенко Тетяна В'ячеславівна, професор, доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління та адміністрування МДУ t.filipenko@mdu.in.ua Тарасенко Денис Леонідович, професор, доктор економічних наук, професор кафедри публічного управління та адміністрування МДУ d.tarasenko@mdu.in.ua

2. Загальна мета	
Підвищити рівень обізнаності учасників професійного навчання щодо існування проблеми дотримання прав людини та протидії дискримінації в органах публічної влади; поглибити розуміння поняття «дискримінація», різновидів її форм та проявів; окреслити основні напрями реалізації державної політики, спрямованої на дотримання принципу недискримінації; проаналізувати шляхи удосконалення існуючих механізмів захисту прав людини і громадянина та протидії дискримінації на державному й регіональному рівнях; сприяти формуванню культури толерантності та протидії ксенофобії	
3. Очікувані результати навчання	
За результатами навчання слухачі повинні демонструвати:	
Знання	основних прав та свобод людини і громадянина, гарантованих міжнародними актами та національним законодавством; національного законодавства та міжнародних актів щодо запобігання та протидії дискримінації; сутності та основних напрямків державної політики у сфері запобігання та протидії дискримінації; суб'єктів та їх повноважень у сфері запобігання та протидії дискримінації; видів відповідальності за порушення вимог законодавства про запобігання та протидію дискримінації;
Уміння	застосовувати основні положення міжнародних актів та національного законодавства щодо захисту прав людини та запобігання дискримінації; володіти достатніми уявленнями про діяльність держави, міжнародних та громадських організацій у сфері запобігання та протидії дискримінації; аналізувати та розкривати порядок проведення органами публічної влади анти дискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів;
Навички	застосовування у своїй практичній діяльності анти дискримінаційні норми національного законодавства, а також реалізовувати заходи посиленої підтримки, позитивні дії у вигляді державних і місцевих програм; співпраця у межах своїх повноважень з громадськими організаціями щодо забезпечення дотримання прав людини та протидії дискримінації; реалізовувати просвітницьку діяльність з питань дотримання прав людини та запобігання дискримінації.

4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)	
<p>Методи навчання: груповий, індивідуальний, словесний, наочний, пояснювально-ілюстративний, проблемний, частково-пошуковий, виконавський тощо.</p> <p>Форми проведення навчальних занять: дистанційні заняття у вигляді он-лайн лекцій, відео-лекцій, відео-конференцій; самостійна робота; розв'язання практичних, ситуаційних та тестових завдань, опрацювання обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів з використанням веб платформ ZOOM та MOODL</p>	
5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься дистанційне навчання із зазначенням посилання (вебадреси)	http://moodle.mdu.in.ua/ https://meet.google.com/
Назва дистанційного етапу/модуля	курс «Дотримання прав людини та протидія дискримінації»
6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Складові оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	<p>відвідування занять (дистанційно в синхронному режим) – 30 %;</p> <p>опрацювання обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів – 15 %;</p> <p>поточний контроль – 25 %;</p> <p>підсумковий контроль – 30 %;</p> <p>документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником професійного навчання не менше ніж 75 %, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожної зі складових оцінювання результатів навчання та за умови успішного проходження підсумкового контролю.</p>
Форма підсумкового контролю	Онлайн тестування

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Назва теми	Кількість годин				
	загальна кількість годин/ кредитів ЄКТС	у тому числі:			
		аудито рні заняття	дистанці йні заняття	навчальні візити	самостійн а робота слухачів
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Права людини та протидія дискримінації в сфері публічного управління	5/0,17	-	4	-	1
Тема 2. Організаційно-правове забезпечення дотримання прав людини та протидії дискримінації	5/0,17	-	4	-	1
Тема 3. Державна політика у сфері забезпечення прав людини та протидії дискримінації	6/0,2	-	5	-	1
Тема 4. Механізми захисту прав людини та протидії дискримінації	6/0,2	-	4	-	2
Тема 5. Практичні аспекти забезпечення прав людини у сфері публічного управління	6/0,2	-	5	-	1
Підсумковий контроль результатів навчання	2/0,06	-	2	-	-
РАЗОМ	30 /1	-	24	-	6

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Права людини та протидія дискримінації в сфері публічного управління

Еволюція розвитку стосунків держави та людини. Державна влада при демократії. Громадянське суспільство. Основоположні поняття в концепції прав людини: потреби та цінності; людська гідність; свобода; рівність; обмеження прав людини; механізми захисту прав людини.

Каталог прав людини. Права першого, другого, третього, четвертого покоління. Позитивні та негативні права людини.

Принцип рівності та принцип недискримінації в контексті прав людини. Дискримінація: визначення, ознаки, правомірна мета та пропорційність. Пряма, непряма та інші форми дискримінації. Гендерна рівність – визначення та суть поняття.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тренінг, практична робота, тематична дискусія, вебінар, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань.

Самостійна робота учасників професійного навчання:

1. Права людини першого, другого, третього, четвертого покоління.
2. Пряма та непряма форми дискримінації.

Тема 2. Організаційно-правове забезпечення дотримання прав людини та протидії дискримінації

Основні джерела прав людини на міжнародному та національному рівні. Міжнародно-правові акти щодо забезпечення прав людини та протидії дискримінації. Національне законодавство щодо забезпечення прав людини та протидії дискримінації. Роль Конституції в системі прав людини та протидії дискримінації. Проблеми реалізації законодавства щодо дотримання прав людини та протидії дискримінації. Здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства в сфері забезпечення прав людини та протидії дискримінації.

Система владних суб'єктів у сфері захисту прав людини і протидії дискримінації та їх повноваження. Взаємодія державних інститутів з міжнародними організаціями та інститутами громадянського суспільства у сфері забезпечення прав людини та протидії дискримінації.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тренінг, практична робота, тематична дискусія, вебінар, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань.

Самостійна робота учасників професійного навчання:

1. Органи державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства в сфері забезпечення прав людини та протидії дискримінації.
2. Конституційні засади дотримання прав людини та протидії дискримінації.

Тема 3. Державна політика у сфері забезпечення прав людини та протидії дискримінації

Роль держави у сфері забезпечення прав людини та протидії дискримінації. Права людини в завданнях та функціях держави: аналіз та формування державної політики. Забезпечення реалізації державної політики у сфері дотримання прав людини та протидії дискримінації. Обов'язки та функції держави щодо прав людини. Обмеження прав людини та основоположних свобод. Реалізація прав: мінімальні стандарти, відмінність прав і привілеїв чи пільг.

Стратегічні напрями державної політики у сфері дотримання прав людини та протидії дискримінації. Реалізація державних програм з дотримання прав людини та протидії дискримінації на регіональному та місцевому рівнях.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тренінг, практична робота, тематична дискусія, вебінар, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань.

Самостійна робота учасників професійного навчання:

1. Позитивні зобов'язання держави у сфері забезпечення прав людини.
2. Гарантії дотримання прав людини.

Тема 4. Механізми захисту прав людини та протидії дискримінації

Національні механізми захисту прав людини та протидії дискримінації. Судові та позасудові механізми захисту прав людини. Міжнародні механізми захисту прав людини: органи та інституції. Універсальні та регіональні механізми захисту прав людини. Форми реалізації механізмів захисту прав людини та протидії дискримінації.

Юридична відповідальність за порушення прав людини та вимог законодавства про запобігання і протидію дискримінації. Адміністративна, дисциплінарна, цивільно-правова, кримінальна, міжнародна відповідальність за порушення прав людини та вимог законодавства про запобігання і протидію дискримінації.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тренінг, практична робота, тематична дискусія, вебінар, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань.

Самостійна робота учасників професійного навчання:

1. Правила та умови звернень до Європейського суду з прав людини.
2. Головні документи Ради Європи з дотримання прав людини.

Тема 5. Практичні аспекти забезпечення прав людини у сфері публічного управління

Розповсюджені порушення прав людини в Україні. Роль державного службовця в сфері прав людини. Управління персоналом державних органів з точки зору прав людини. Забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг. Порядок розгляду звернень громадян України в органах державної влади і місцевого самоврядування. Практика використання звернень з метою захисту прав і свобод громадян. Забезпечення доступу до інформації про діяльність державних органів і органів місцевого самоврядування. Недискримінаційна поведінка державного службовця. Крайні міжнародні практики дотримання прав людини та недопущення дискримінації.

Форми проведення навчальних занять та методи навчання: лекція, тренінг, практична робота, тематична дискусія, вебінар, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань.

Самостійна робота учасників професійного навчання:

1. Міжнародно-правові стандарти дотримання прав людини:
2. Захист прав людини з інвалідністю..

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання здійснюється за такими критеріями:

- відвідування занять – 30 %;
- поточний контроль – 25%;
- опрацювання обов'язкової літератури, інших матеріалів – 15%;
- підсумковий контроль – 30 %.

Підсумки оцінювання є сумою всіх оцінок за кожною складовою оцінювання результатів навчання.

Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником професійного навчання не менше ніж 75 % від загальної суми складових оцінювання результатів навчання, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожної із них та за умови успішного проходження підсумкового контролю.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Література та інші інформаційні ресурси

1. Порадник із запобігання та протидії дискримінації / Т. Фулей, І. Федорович. Рада Європи, 2017. 72 с. URL: <https://rm.coe.int/non-discrimination-guidebook-final/16808cb2e1>
2. Практичний посібник з аргументації у справах щодо дискримінації / Упорядники: Заєць С., Мартиновський Р. Рада Європи, 2015. URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/page/discrimination/activities/analysis-and-awareness-raising-materials>
3. Сироїд Т.Л. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / Т.Л. Сироїд, Л.О. Фоміна. Харків : Право, 2019. 310 с. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/files/539/>

Перелік нормативно-правових актів

1. Загальна декларація прав людини: декларація, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: пакт, прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: пакт, прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text